НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.№ 48-254-01-4
Дата 15 / 11 2022

17'16 часа

ЧРЕЗ
Г-Н ВЕЖДИ РАШИДОВ – ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 48 НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
РАДОМИР ЧОЛАКОВ – ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 80, ал. 1 от ПОДНС внасяме аргументирано предложение за изменение и допълнение на приетия на първо гласуване общ законопроект за изменение и допълнение на Изборния кодекс, № 48-254-01-13, внесен от Корнелия Петрова Нинова и група народни представители на 19.10.2022 г. и законопроект за допълнение на Изборния кодекс, № 48-254-01-41, внесен от Божидар Пламенов Божанов и Ивайло Николаев Мирчев на 31.10.2022 г., както следва:

1. В § 2. се правят следните изменения и допълнения:

§ 2. Правят се следните изменения и допълнения в чл. 206 и чл. 262:

1. Чл. 206, алинея 1 се изменя така:

„(1) В избирателната секция избирателят гласува с бюлетина за машинно гласуване, освен в случаите по ал. 5 на настоящия член, чл. 212, ал. 5 и чл. 269.“

1. Точка 2 от параграфа се заличава.
2. Създава се алинея 5 на чл. 206, която гласи:

„Във всяко населено място се разкриват секции за гласуване само с хартиена бюлетина, като броят на секциите, които са отредени за гласуване с хартиена бюлетина е не по-голям от 15% от общия брой секции, предвидени в населеното място, но не по-малко от една. В това число влизат и секционните избирателни комисии по смисъла на чл. 212, ал. 5, предложение първо.“

3. Създава се алинея 6 на чл. 262 със следното съдържание:

„Централната избирателна комисия в своите методически указания определя реда и начина за разкриване на секционните избирателни комисии по смисъла на чл. 206, ал. 5, като те следва да са така разположени, че да могат избирателите да имат лесен достъп до тях и да има информация пред всяка една секция къде се намира секцията по смисъла по чл. 206, ал. 5, където може гласоподавателите от тази секция да упражнят правото си на глас с хартиена бюлетина.“

4. Създава се алинея 7 на чл. 262 със следното съдържание:

„Когато избирателят е вписан в секция, предвидена за гласуване с бюлетина за машинно гласуване, той може в деня на изборите да заяви желанието си да гласува в секцията по чл. 206, ал. 5 по постоянния му адрес. Съответната секционна избирателна комисия по чл. 206, ал. 5 дописва избирателя по предходното изречение след представяне на документ за самоличност и след като избирателят попълни и подпише пред секционната избирателна комисия декларация по образец, утвърден от Централната избирателна комисия, чрез която избирателят декларира, че не е гласувал и няма да гласува на друго място.“

2. В § 3. се правят следните изменения и допълнения на чл. 208, ал. 1:

„В случаите по чл. 206, ал. 5, чл. 212, ал. 5 и чл. 269 гласуването се извършва с общи хартиени бюлетини по образец, утвърден от Централната избирателна комисия.“

3. В § 7 се правят следните изменения:

Т. 1 се заличава.

В т. 2 се правят следните изменения:

„Алинея 2 придобива следната редакция:

В изборното помещение се поставят кабини за гласуване и прегради за гласуване с машини, така че да се осигури тайната на гласуването. При спазване на тайната на гласуването кабините за гласуване и преградите за гласуване следва да осигуряват видимост на избирателната комисия към гласуващия, за да се предотврати заснемане на вота или друго нарушение на изборния процес. Кабините и преградите трябва да осигуряват гласуването на избиратели с увредено зрение или със затруднения в придвижването.“

Т. 3 се заличава.

Т. 4 се заличава.

4. Създава се нов параграф със съответната номерация:

§ В чл. 92, ал. 4 се създава нова т. 3, която гласи:

„За секциите по смисъла на чл. 206, ал. 5 - до 9 членове, но не по-малко от 7“.

5. Създава се нов параграф със съответната номерация:

§ В чл. 28 се правят следните изменения:

1. Чл. 28, ал. 3 придобива следната редакция:

Избирател по ал. 2, който в изборния ден е извън лечебното заведение, дома или друга специализирана институция, се дописва в избирателния списък от секционната избирателна комисия по постоянен адрес (адрес на пребиваване) след представяне на документ, че е бил настанен в някоя от институциите по ал. 1, документ за самоличност и на декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място. Декларацията по образец се попълва и подписва пред членовете на секционната избирателна комисия.

2. Чл. 28, ал. 4 придобива следната редакция:

Избирател, който след изтичането на срока по ал. 2 е приет в лечебното заведение, дома или друга специализирана институция, се дописва в избирателния списък от секционната избирателна комисия след представяне на документ за самоличност и на декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място. Декларацията по образец се попълва и подписва пред членовете на секционната избирателна комисия.

6. Създава се нов параграф със съответната номерация:

§ В чл. 29 се правят следните изменения:

1. Чл. 29, ал. 4 придобива следната редакция

Избирател по ал. 3, който в изборния ден е извън мястото за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или за задържане, се

дописва в избирателния списък от секционната избирателна комисия по постоянен адрес (адрес на пребиваване) след представяне на съответен документ, документ за самоличност и на декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място. Декларацията по образец се попълва и подписва пред членовете на секционната избирателна комисия.

2. Чл. 29, ал. 5 придобива следната редакция:

Избирател, който след изтичането на срока по ал. 3 е задържан в място за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или за задържане, се дописва в избирателния списък от секционната избирателна комисия след представяне на документ за самоличност и на декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място. Декларацията по образец се попълва и подписва пред членовете на секционната избирателна комисия.

7. Създава се нов параграф със съответната номерация:

§ Чл. 30, ал. 3 придобива следната редакция:

Избирател по ал. 2, който в изборния ден не е на плавателния съд под българско знаме, се дописва в избирателния списък от секционната избирателна комисия по постоянен адрес (адрес на пребиваване) след представяне на документ от капитана на плавателния съд, документ за самоличност и на декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място. Декларацията по образец се попълва и подписва пред членовете на секционната избирателна комисия.

8. Създава се нов параграф със съответната номерация:

§ Чл. 33, ал. 2 придобива следната редакция:

Избирател, който не е вписан в списъка по чл. 31, ал. 1, но има право да гласува, се дописва в списъка от секционната избирателна комисия след представяне на документ за самоличност и на декларация по образец, че отговаря на условията да избира. При избори за президент и вицепрезидент на републиката, за народни представители и за членове на Европейския парламент от Република България избирателят представя и декларация по образец, че не е гласувал и няма да гласува на друго място в същите избори. Декларацията се прилага към избирателния списък и е неразделна част от него. В списъка се вписват всички данни на избирателя от документа му за

самоличност. Декларациите по настоящата алинея се попълват и подписват пред членовете на секционната избирателна комисия.

9. Създава се раздел „ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ“.

10. В раздела „ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ“ се създава нов параграф със съответната номерация:

§ В 14-дневен срок от влизането в сила на този закон президентът на републиката назначава нови членове на Централната избирателна комисия при спазване на съотношението между парламентарно представените сили. Мандатът на членовете на Централната избирателна комисия се прекратява от деня на назначаването на новите членове на комисията.

Мотиви:

С направените изменения и допълнения се прецизират разпоредбите на законопроекта, така че да се гарантира избирателното право, което по Конституция е общо, равно и пряко избирателно право и се упражнява при условията на тайно гласуване.

Съгласно Конституционния съд на Република България „*според действащата конституционна уредба избирателното право на гражданите се характеризира като политическо по съдържание, основно субективно право, което пряко произтича от народния суверенитет. То се явява основно средство за реализиране на демократичното управление – чрез неговото упражняване се конституират най-важните структури на държавната власт и се осъществява политически контрол над тяхната дейност. Принципите, въз основа на които се формира това основно право, са установени в чл. 10 от Конституцията – всеобщо, равно и пряко избирателно право при тайно гласуване*“ (Решение № 3 от 23.2.2017 г. по к. д. № 11/2016 г.). При изменения в Изборния кодекс законодателят трябва да се води от утвърдените конституционни разбирания и да организира изборния процес по начин, който гарантира постиженията на модерния конституционализъм чрез гарантиране на общо, равно и пряко избирателно право при тайно гласуване.

Предложените изменения гарантират спазването на принципа на равенство на гражданите пред закона и забрана за дискриминация, прокламиран в чл. 6, ал. 2 от Конституцията, който определя изискване за еднакво третиране на гражданите от законодателя. Равенството пред закона означава равнопоставеност на всички граждани пред закона и задължение за еднаквото им третиране от държавната власт. Принципът за равенството е равенство на гражданите пред закона, като законът може за едно и също право или задължение да предвижда диференциация, но това не води до извод за нарушаване на посочения конституционен принцип, ако диференциацията се основава на определен критерий и на него отговарят всички от една група субекти (в този смисъл са и следните решения на Конституционния съд: Решение № 4/2014 г. по к. д. № 12/2013 г. и Решение № 6/2010 г. по к. д. № 16/2009 г.).

Като предвижда, че в избирателната секция избирателят гласува с бюлетина за машинно гласуване (чл. 206, ал. 1 ИК), а в случаите по чл. 206, ал. 5, чл. 212, ал. 5 и чл. 269 ИК гласуването се извършва с общи хартиени бюлетини (чл. 208, ал. 1 ИК), законодателят не нарушава конституционната забрана за дискриминация, тъй като нито ограничава права, нито предоставя привилегии по отношение на някоя от определените групи субекти на основание на някой от посочените конституционно защитени признаци в чл. 6, ал. 2 от Конституцията на Република България (раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние).

Конституционният съд в Решение № 9/2021 по к.д. 9/2021 г. изрично посочва, че Конституцията не регламентира задължение за законодателя да осигури свобода на избор на всеки избирател с какъв вид бюлетина да упражни своя вот. Начинът на подаване на гласа – с бюлетина за машинно гласуване, с хартиена бюлетина или по друг начин – не е свързан с конституционно защитено право на избирателите.

За да бъде конституционосъобразен, законът трябва да предвижда равно третиране на различните начини на гласуване и обезпечаване спазването на конституционните принципи на избирателното право в различните хипотези. Предложените изменения гарантират създаването на

адекватно администриране на изборния процес, така че да се гарантира ефективна защита на правата на гражданите и доверието в изборния процес.

Чрез предложените изменения се избягват следните негативни последици:

1. Неефективност на изборния процес. При избори с хибридно гласуване – с хартиени бюлетини и машинно гласуване във всяка секция на изборите през месец април 2021 г. имаше висок процент на сгрешени протоколи. На места сгрешените протоколи са повече от 90%. Хибридното гласуване силно затруднява работата на СИК и РИК и отблъсква всички участници в изборния процес, като включително увеличава недоверието на избирателите в честността на преброяването на изборите. Демократичните избори трябва да отговарят на най-високите стандарти на прозрачност във всеки етап от изборните процедури - от организацията на самото гласуване, до преброяването на резултатите. Целият процес трябва да бъде достъпен за граждански контрол. Когато в протоколите от избирателните секции се допускат множество поправки, които се дължат на затрудненията, които хибридното гласуване създава, се пораждат основателни съмнения за честността на преброяването на изборния резултат.

2. Обединеният законопроект създава възможности, чрез които да се улеснят престъпленията против изборното законодателство, включително като така се засилват съмненията за прозрачността на изборния процес. С цел ограничаване на контролирания вот, чрез заснемане на гласуването или използване на предварително попълнени бюлетини, отбелязването на избора върху хартиена бюлетина се извършва като избирателят застава в кабина за гласуване, която осигурява тайната на гласуването, но не закрива изцяло гласоподавателя. Така членовете на избирателната комисия, застъпниците, представителите и наблюдателите ще имат пряка видимост към избирателя във всеки момент, аналогично при използването на прегради за гласуване с машини. Създава се задължение попълването на декларации по чл. 28, чл. 29, чл. 30, чл. 33, чл. 262 да се осъществи пред членовете на съответната избирателна комисия.

3. Намаляват се разходите. При въвеждането на хибридна форма на гласуване във всяка секция ще се увеличи броят на отпечатаните хартиени

бюлетини, многократно ще се увеличи времето за предаването на изборните книжа и ще се наложи увеличение на разходите за възнаграждения на членовете на РИК и СИК.

4. При спазване на принципа на равенство се запазва възможността на всички граждани да гласуват по свой избор с хартиена бюлетина или машинно гласуване.

Кирил Петков

Антон Иванов

Явлен Латев

Стою Стоев

Мирослав К. Иванов

Петър Куленски

Асен Василев

Калина Константинова

Иван Маринов